

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat tanácsi rendeletre egyes ipari termékeknek a Kanári-szigetekre történő behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti autonóm vámtételek ideiglenes felfüggesztéséről

(COM(2021) 392 final – 2021/0209 [CNS])

(2022/C 105/16)

Előadó: **Tymoteusz Adam ZYCH**

Felkérés:	Tanács, 2021.9.15.
Jogalap:	az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke
Illetékes szekció:	„Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció
Elfogadás a szekcióülésen:	2021.9.21.
Elfogadás a plenáris ülésen:	2021.10.20.
Plenáris ülés száma:	564.
A szavazás eredménye:	
(mellette/ellene/tartózkodott)	101/0/2

1. Következtetések és ajánlások

1.1. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság javaslatát, mivel az társadalmi-gazdasági szempontból nagyon fontos a régió számára, és a vámok szabályozására vonatkozó uniós kompetenciából következően a javaslat elfogadása az EU hatáskörébe tartozik.

1.2. Az 1386/2011/EU tanácsi rendelet⁽¹⁾ hatálya alá tartozó termékkategóriákon kívül a javaslat hét új, a 3903 19, 5603 94, 5604 10, 7326 90, 7607 20, 8441 40 és 8479 90 KN-kód alá tartozó kategóriára terjed ki (ipari célú gépek és nyersanyagok).

1.3. Az ipari termékek behozatalára kivetett vámok felfüggesztésének meghosszabbítása, valamint a lefedett termékkategóriák körének bővítése nyilvánvalóan előnyös a Kanári-szigetek gazdasága számára, mivel a térség a Covid19-járvány miatt más uniós régiókhoz képest igen súlyos gazdasági károkat szenvedett el, különösen a nemzeti GDP tekintetében.

1.4. Az Unió Vámkódex és annak végrehajtási rendelkezései alapján a meghatározott célú felhasználásra vonatkozóan elvégzendő ellenőrzések jól bejáratott eljárásnak számítanak ezen a területen, és sem a regionális és a helyi hatóságok, sem a gazdasági szereplők számára nem jelentenek jelentős igazgatási többletterhet.

1.5. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy mind az új jogszabályok bevezetése, mind pedig a legkülső régiók támogatását szolgáló meglévő jogi megoldások meghosszabbítása rendkívül fontos ezeknek a térségeknek a gazdasági növekedése, a belső piac kiegyensúlyozása és a helyi ágazatban történő munkahelyteremtés szempontjából.

1.6. Az EGSZB szerint annak érdekében, hogy a vállalkozások hosszú távú befektetési döntéseket hozhassanak, a javasolt felfüggesztésnek több évig érvényben kellene lennie.

2. Bevezetés

2.1. A Kanári-szigetek, Spanyolország mintegy 7 446,95 km² összterületű autonóm közössége, egy szigetcsoportot alkot az Atlanti-óceánban, amely tizenhárom szigetből áll mintegy 1 000 km-re az Ibériai-félsziget partjaitól. Ezek a legkülső régiók csoportjához tartozó szigetek az Európai Unió peremterületének számítanak, és a Selvagen-szigetekkel, a Zöld-foki-szigetekkel, Madeirával és az Azori-szigetekkel együtt alkotják a Makaronézia elnevezésű földrajzi területet.

⁽¹⁾ A Tanács 1386/2011/EU rendelete (2011. december 19.) egyes ipari termékeknek a Kanári-szigetekre történő behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifa szerinti autonóm vámtételek ideiglenes felfüggesztéséről (HL L 345., 2011.12.29., 1. o.).

2.2. Lakossága jelenleg mintegy 2 175 952 fő. A két legnépesebb sziget Tenerife (904 713 fő) és Gran Canaria (846 717 fő), ezeken él a teljes lakosság több mint 80 %-a. A régió társadalmi-gazdasági problémáinak, többek között a nagyarányú kivándorlásnak a háttérben részben éppen az a tendencia áll, hogy a lakosság tizenhárom sziget közül csak kettőre koncentrálódik.

3. Az európai bizottsági javaslat célkitűzése

3.1. Az EGSZB rámutat, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 349. cikke alapján az 1386/2011/EU rendelet egyedi vámintézkedésekről rendelkezett a Kanári-szigetekre mint az Európai Unió egyik legkülső régiójára vonatkozóan: ideiglenesen felfüggesztette az egyes ipari termékek behozatalára vonatkozó, a Közös Vámtarifája szerinti autonóm vámtételeket.

3.2. Az 1386/2011/EU rendeletben előírt intézkedések, amelyek célja az volt, hogy megerősítsék a helyi gazdasági szereplők versenyképességét és ezáltal stabilabb foglalkoztatásról gondoskodjanak ezeken a szigeteken, 2021. december 31-én hatályukat veszítik. 2021 áprilisában a spanyol kormány több termék tekintetében kérte a Közös Vámtarifája szerinti autonóm vámtételek felfüggesztésének meghosszabbítását. A kérelem szerint a régiót sújtó korlátok – mivel strukturálisak és állandók – továbbra is az elszigeteltséghez, a piac kis méretéhez és széttagoltságához kapcsolódnak. Ezek a szigetek ráadásul nem tudják ugyanolyan mértékben kihasználni az európai integráció előnyeit, mint a kontinentális régiók. A javasolt felfüggesztési rendszer célja ezeknek a hátrányoknak a mérséklése a Kanári-szigetek piacán. Emellett a Covid19-világjárvány okozta gazdasági válság miatt a spanyol kormány hét új termék kategóriára vonatkozóan is kérte a Közös Vámtarifája szerinti vámtételek felfüggesztését.

3.3. Az európai bizottsági javaslat célja, hogy támogatást nyújtson Spanyolország legkülső régiójának ahhoz, hogy annak saját adottságaira építve lehetővé tegye a növekedést és a munkahelyteremtést a helyi ágazatban. A javaslat kiegészíti a primer szektor és a nyersanyagtermelés támogatását célzó, távoli fekvéssel és szigetjelleggel összefüggő támogatási programot (POSEI), az Európai Tengerügyi és Halászati Alapot (ETHA) és az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) egyedi kiegészítő forrásának pénzügyi keretösszegét.

3.4. Az európai bizottsági javaslat összhangban van az uniós szakpolitikákkal, különösen a legkülső régiókra vonatkozó átfogó szakpolitikával, valamint a nemzetközi kereskedelem, a verseny, a környezetvédelem, a vállalkozások, a fejlesztés és a külkapcsolatok területére vonatkozó szakpolitikákkal.

3.5. A javaslat lehetővé teszi a gazdasági szereplők számára, hogy 2022. január 1-jétől 2031. december 31-ig a vámok ideiglenes felfüggesztésével vámentesen importáljanak bizonyos nyersanyagokat, alkatrészeket, összetevőket és beruházási javakat.

4. Általános megjegyzések

4.1. Az EGSZB üdvözlöi a hatályos tanácsi rendelet javasolt módosítását, és megjegyzi, hogy az abban meghatározott konkrét intézkedéseket el lehet fogadni, mivel nem veszélyeztetik az uniós jogrend integritását és koherenciáját, ezen belül pedig a belső piacot és a közös politikákat. Az EGSZB véleménye szerint ez a módosítás elő fogja segíteni a belső piac egyensúlyának javítását.

4.2. Az EGSZB többször is rámutatott arra, hogy a szigeti régiók helyzete sokkal nehezebb, mint az Unió többi részének, különösen a kontinentális területeknek a helyzete. Súlyos és állandó földrajzi, demográfiai és környezeti problémákkal küzdenek. Hogy csak néhány példát említsünk: távolság a kontinensről; korlátozott földterület; függőség a tengeri és légi közlekedéstől, ami magasabb költségekkel is jár; népességcsökkenés és nehéz munkaerőpiaci helyzet; a termelés koncentrációja olyan kis- és mikrovállalkozásokban, amelyek kevésbé ellenállóak a gazdasági változás dinamikájával szemben, mint a nagyobb vállalatok; korlátozott lehetőségek az európai egységes piac és a versenyképes gazdasági kapcsolatok előnyeinek kiaknázására.

4.3. A közlekedési eszközök korlátai és a megnövekedett áruszállítási költségek miatt a vállalkozóknak itt többre kerül egy adott termék előállítására, mint amennyibe a kontinensen kerülne, ami közvetlenül rontja a versenyképességüket. Ez megnehezíti a helyi vállalkozók számára, hogy az országhatárokon túl is találjanak ügyfeleket, és arra kényszeríti az ipari ágazatot, hogy a termelést a helyi piacra összpontosítsa. Az EGSZB úgy véli, hogy az uniós vámpolitikának figyelembe kell vennie a szigeti régiók nehéz gazdasági helyzetét, és megfelelő intézkedéseket kell hoznia, amelyek javítják esélyeiket és versenyképességüket a kontinentális Európával szemben.

4.4. Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy a turizmus számos szigeten kulcsfontosságú a gazdasági stabilitás szempontjából, és a Kanári-szigetek gazdaságának is ez a legfontosabb forrása. A befelé irányuló turizmus 2018-ban a Kanári-szigetek GDP-jének 28 %-át tette ki, és emelkedő tendenciát mutatott. 2017-ben a Kanári-szigetekre érkező turisták száma majdnem túllépte a 16 milliós küszöböt, és körülbelül egymillióval volt magasabb, mint 2016-ban, míg 2019-ben 15,11 millióan utaztak a Kanári-szigetekre.

4.5. Bár a turizmus fellendülése gazdasági növekedéshez vezetett, fontos szem előtt tartanunk a Covid19-világjárvány kiterjedésével felsejlő árnyoldalait annak, ha a turizmus ennyire fontos sarokköve a gazdaságnak. A Spanyol Nemzeti Statisztikai Intézet által közzétett adatok szerint a Kanári-szigeteken 2020-ban több mint 70 %-kal csökkent a külföldi turisták száma: mindössze 3,78 millióan érkeztek a szigetekre. Ugyanennyi százalékkal csökkentek a régió bevételei: a turizmusból származó bevételek tavaly mintegy 4 milliárd eurót tettek ki. A legnagyobb csökkenést (73,7 %) Lanzarote szigetén, a legkisebbet (66,4 %) pedig Tenerifén jegyezték fel. Az idegenforgalmi tevékenység visszaszorulása a Kanári-szigeteken 2020-ban a becslések szerint a GDP mintegy 20 %-os csökkenéséhez vezetett. Az építőiparban és más iparágakban is recesszió – a becslések szerint 2019-hez képest 13 %-os csökkenés – volt megfigyelhető. Ki kell emelni, hogy a globális egészségügyi válság hatásai hosszú távon érezhetőek lesznek, és az európai turizmus várhatóan 2023-ig a 2019-es szint alatt marad⁽²⁾.

4.6. A Covid19-válság következtében a munkanélküliség is jelentősen nőtt a Kanári-szigeteken. 2020 első negyedében 18,89 % volt a munkanélküliségi ráta, és ez az érték az év folyamán 25,42 %-ra emelkedett, jelentősen meghaladva a 15,5 %-os nemzeti és 7,1 %-os uniós átlagot (Eurostat, 2021.).

4.7. Az EGSZB megjegyzi, hogy a javaslat összhangban van az Unió politikájával, amelynek egyik fő célkitűzése a területi, gazdasági és társadalmi kohézió, és amely jól irányított gazdaságpolitikák révén olyan módon kívánja megerősíteni az Uniót, hogy a legkülső régióknak egyenlő lehetőségük legyen a fejlődésre, és javulhassanak az életkörülményeik. Az EUMSZ 174. cikke a szigeti területeket kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos helyzetű régiókként ismeri el.

4.8. Az EGSZB arra is felhívja a figyelmet, hogy az elmúlt két évben az energiaárak emelkedése és ennek a globális szállítási költségekre gyakorolt hatása kétségkívül hozzájárult a szigeti iparágak versenyképességének további csökkenéséhez. Ráadásul az 1991-ben bevezetett autonóm vámfelfüggesztésből származó előnyök egyre kevésbé hatékonyan érvényesülnek. Következésképpen romlik a helyi ipar versenyképessége mind a Spanyolországban, mind az Unió egyéb kontinentális területein működő versenytársakkal szemben. A Kanári-szigetek földrajzi és gazdasági adottságainak tudatában az EGSZB úgy véli, hogy támogatni kell a körülmények kedvezőtlen hatásainak enyhítését célzó intézkedéseket.

4.9. Az EGSZB megjegyzi, hogy a javasolt megoldás jelentősen elősegítheti az Európai Unió e részének gazdasági stabilitását, és a felfüggesztés eltörlése inflációs hatással járna a piacon, ami hosszú távon veszélyeztetné a szigetek már amúgy is szerény ipari bázisát, ezzel pedig – az EU többi régiójához viszonyítva – fokozná az egyenlőtleniséget.

4.10. Az EGSZB szerint támogatni kell azt a már több ízben alkalmazott megoldást is, hogy a tarifális intézkedések igénybevételét a termékek meghatározott célú felhasználásától tegyék függővé, hogy csak a Kanári-szigeteken működő gazdasági szereplők legyenek a kedvezményezettjei.

4.11. Az EGSZB felhívja azonban a figyelmet arra, hogy a vélemény tárgyát képező jogi aktus 4. cikkének (1) bekezdésében használt „kereskedelem eltérítése” fogalom meghatározásának hiánya miatt nehézségek jelentkezhetnek a Kanári-szigetek – sőt, az egész EU – kereskedelmében. A „kereskedelem eltérítése” esetén az Európai Bizottság felhatalmazást kap arra, hogy ideiglenesen visszavonja az autonóm vámtételek felfüggesztését, ami számos gazdasági következménnyel járna a régióra és a helyi vállalkozásokra nézve. Az EGSZB fel szeretné hívni a figyelmet arra, hogy ezt a fogalmat mind minőségi, mind mennyiségi szempontból pontosan meg kell határozni.

Kelt Brüsszelben, 2021. október 20-án.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Christa SCHWENG

⁽²⁾ <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/126/tourism>.